

Valtuustoaloite: Koulukiusaamista vastaan, valtuutettu Heidi Heiskanen

Kaupunginhallitus 18.04.2023 § 134

1180/00.01.04/2022

Valmistelija Vastuurehtori Anne-Maria Tokola

Valtuutettu Heidi Heiskasen valtuustoaloite 12.12.2023:

Etelä-Karjalan malli käyttöön lain vastaisiin tekoihin puuttumiseksi kouluissa. Koulu on keskeinen instituutio lapsille niin koulutuksen ja sivistyksen näkökulmasta joka toimii myös sosiaalisena toimintaympäristönä. Jokaisella on oikeus turvalliseen oppimisympäristöön ja fyysiseen koskemattomuuteen. Olemme myös sitoutuneet noudattamaan YK:n lapsen oikeuksien sopimusta, jonka keskeiset tavoitteet ovat terveyden, koulutuksen, tasa-arvon ja turvan takaaminen jokaiselle lapselle. Kuitenkaan tämä ei aina toteudu.

Kiusaaminen on muuttanut muotoaan, joten meidän on myös reagoitava siihen nopeammin eri keinoin. On muistettava, että kiusaaminen jättää myös kiusaajaan jälkensä. Kiusaamisen ehkäisyyn on vuosia haettu malleja, joista osa toimii ja osa ei, mutta Etelä-Karjalan malli on tuottanut nopeita ja tutkittuja tuloksia. Ei ole tarkoitus luoda rankaisumallia, vaan on pystyttävä osoittamaan se, että kouluväkivalta tulee sulkea pois. Kun toimiva malli löytyy, se kannattaa monistaa. Etelä-Karjalan malli tarkoittaa tiivistettynä sitä, että jos alle 15-vuotias lapsi tekee koulussa lainvastaisen teon, asiasta tehdään rikosilmoitus. On tiedostettava, että rikosilmoituksen voi tehdä, vaikka tekijä olisi alle 15-vuotias, vaikka alle 15-vuotias ei joudu vastaamaan teosta oikeudessa, mutta hänen pitää korvata aiheuttamansa vahinko. Etelä-Karjalan mallissa tekijä ohjataan keskusteluryhmään, jossa on tekijän ja uhrin lisäksi mukana keskustelemassa molempien huoltajat, poliisi sekä nuorten oikeusedustaja. Etelä-Karjalassa on laadittu koko maakuntaan yhteinen ohjeistus, jonka mukaisesti lain vastaisiin tekoihin puututaan. Ohjeistuksessa on laadittu tapauskohtaisia ohjeita eri kiusaamistilanteisiin. Ohjeistuksen ydin on siinä, että se tuo yhteiset selkeästi kirjatut ja riittävän vakavat toimintatavat kiusaamiseen puuttumiseksi.

Esitän, että Raahessa laaditaan yhteistyössä poliisin ja muiden viranomaisten kanssa vastaava ohjeistus, jotta lainvastaiseen toimintaan puuttumiseksi on nykyistä suoraviivaisemmat ohjeet ja yhteiset toimintamallit.

Vastuurehtori Anne-Maria Tokolan vastaus 4.4.2023:

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä ja Heidi Heiskanen esittävät valtuustoaloitteessaan, että Raahessa laaditaan yhteistyössä poliisin ja muiden viranomaisten kanssa vastaava ohjeistus, jotta lainvastaiseen toimintaan puuttumiseksi on nykyistä suoraviivaisemmat ohjeet ja yhteiset toimintamallit.

Asia on erittäin tärkeä ja kiusaamisen kitkeminen vaatii onnistuakseen kaikkien osapuolten sitoutumisen yhteiseen toimintaan. Aiemmin käytössä ollut Kiva-koulu -malli ei koulujen näkökulmasta ollut riittävän tehokas ja sen vuoksi rehtoriryhmän ja oppilashuollon yhteisellä päätöksellä päätimme valmistella oman mallin kiusaamistilanteiden selvittämiseen.

Raahessa onkin keväällä 2022 valmisteltu ja elokuussa 2022 käyttöön otettu kiusaamistilanteiden selvittelyyn yhteinen toimintamalli, joka kulkee käsi kädessä jo pitkään käytössä olleen kasvatustalustallin kanssa. Yhteiset toimintatavat sekä kiusaamiseen puuttumisessa että sen estämisessä selkeyttävät koulujen arkea ja luovat yhdenvertaisuutta kaikille kouluille. Mallin mukaan kiusaamistilanteiden selvittelyssä korostetaan yhteistyön merkitystä. Jokaisen tahtotilana tulee olla kiusaamisen loppuminen. Kaikki koulun aikuiset sitoutuvat puuttumaan havaitsemaansa kiusaamiseen.

Koulut eivät voi kuitenkaan vaikuttaa yksin. Vanhempien hyvä keskinäinen yhteistyö sekä kodin ja koulun sujuva aktiivinen yhteistyö ovat ensiarvoisen tärkeitä tekijöitä sekä kiusaamisen ehkäisemisessä että kiusaamistilanteisiin puuttumisessa.

Moniammatillinen Ankkuri-tiimi on mukana kiusaamistilanteiden selvittelyssä, mikäli tarvitaan koulun ulkopuolisia tukitoimia. Mikäli kiusaamiseen liittyy väkivaltaa, otetaan aina yhteys poliisiin ja/tai lastensuojeluun. Yleensä Ankkuri-tiimi on mukana koulun tukena näiden tapausten käsittelyssä tai vakavammissa tapauksissa ottaa tilanteet suoraan tiimiin käsittelyyn.

Suunnitelman jalkauttamisen ja kiusaamisen kitkemisen tueksi päätettiin Raahessa aloittaa kiusaamisen vastainen kampanja, joka käynnistettiin mittavasti heti syyslukukauden alkaessa. Ei läpälläkään -nimiseen kiusaamisen vastaiseen kampanjaan ovat sitoutuneet kaikki koulut, oppilashuolto, Ankkuri-tiimi, Nuorisopalvelut sekä osa harrastustoimijoista.

Kampanjan aikana kouluilla lisätään tietoisuutta siitä, miten kiusaaminen vaikuttaa yksittäisiin oppilaisiin, luokkaan ja koko kouluyhteisöön, koulun työntekijöihin ja oppilaiden huoltajiin. Tarkoituksena on herättää kaikki

huomaamaan, että koulun tulee olla kaikille henkisesti ja fyysisesti turvallinen, hyvinvoiva yhteisö, jossa jokaisella on työrauha. Yhteisöllisyys ja koko yhteisön hyvinvointi on sen jokaisen jäsenen yhteinen tavoitetilä, jonka eteen kaikkien tulisi tehdä töitä. Samalla aktivoidaan koteja ja vapaa-ajan toimijoita osallistumaan kiusaamisen vastaiseen työhön koulujen tukena.

Lukuvuoden 2022-23 aikana kouluissa on otettu käyttöön uusia työkaluja sekä kiusaamistilanteisiin puuttumisen tueksi, mutta myös yhteisöllisyyden sekä tunne-, turva- ja vuorovaikutustaitojen vahvistamiseksi. Lasten ja nuorten arjen hyvinvointia tuetaan edelleen mm. hyvinvointiohjaajien rakentaman Hyvän tuulen askeleet -vuosikellon teemoilla.

Esittelijä Kaupunginjohtaja Mikkola-Riekkinen Leena

Päätösesitys Esitetään kaupunginvaltuustolle:

Annetaan valtuustoaloitteeseen vastuurehtori Anne-Maria Tokolan valmisteleva vastaus.

Todetaan asia aloitteena loppuun käsitellyksi.

Päätös Hyväksyi esityksen.